

Skrivelse till PBL-kommittén angående förändringarna i PBL

Stockholm 04.11.02

PBL-förändringarna

Sveriges Arkitekter har följt arbetet i PBL-kommittén, har diskuterat förändringsarbetet i en vid krets av medlemmar och samlar kontinuerligt synpunkter och uppfattningar genom sina nätverk. Den 2 september 2004 hölls ett seminarium med kommitténs sekretariat och planerande, projekterande och beställande arkitekter som främst handlade om planeringsprocessen utifrån byggherrens perspektiv samt också något om hur estetiska frågor hanteras i processen. Den 19 oktober hölls två möten, ett med organisationer med intresse för planeringsfrågor och ett med Sveriges Arkitekters nätverk för samhällsplaneringsdebatt. Katarina Nilsson ansvarig för arkitektur- och professionsfrågor på Sveriges Arkitekters kansli deltar i två referensgrupper till kommittén, planeringsprocessen och byggprocessen.

I detta skede av arbetet anser Sveriges Arkitekter att det är betydelsefullt att organisationen redovisar sina övergripande och principiella ställningstaganden när det gäller förändringarna i PBL. Skrivelsen är utarbetad i samråd med Sveriges Arkitekters akademi för fysisk planering.

Sveriges Arkitekter ställer sig bakom många av de målsättningar som formuleras i utredningens direktiv, dvs hållbar utveckling, bättre förutsättningar för en god miljö, byggande av bostäder och annat samhällsbyggande samt effektivare demokratiska beslutsprocesser. Sveriges Arkitekters medlemmar är verksamma inom många olika fält i plan- och byggprocessen, dvs både som planerande, myndighetsutövande, projekterande och beställande arkitekter.

Dagens lagstiftning

I den interna diskussionen inom Sveriges Arkitekter har PBL ofta beskrivits som en "verktyglåda" där det finns en mängd olika sätt och metoder att bedriva planering och att komma fram till bra resultat. Eftersom kommuner är olika och planeringssituationerna varierar mycket i Sverige är denna flexibilitet i stor utsträckning relevant. Det finns dock några gemensamma drag i de tillämpningar där lagstiftningen har fungerat bra som kan uttryckas i politisk förankring, adekvat framförhållning för olika utvecklingssituationer inom kommunen samt bra kommunikation med berörda, både inom kommunens egen administration och med kommuninnevånarna. Sveriges Arkitekter anser att PBLs flexibilitet ska behållas men att några ytterligare planinstrument och beslutsvägar behöver förtydligas och beskrivas.

Sveriges Arkitekter uppfattar att många upplevda problem med lagstiftningen beror på svårigheter i tillämpningen. Det är därför av stor betydelse att lagstiftningen ses över för att göra den så tydlig och enkel som möjlig. Detta har betydelse både för

kommunerna men också för, och inte minst, för medborgare och övriga aktörer i byggbranschen.

Många aktörer efterfrågar bättre framförhållning, eller planberedskap, för att få ett bättre underlag för de beslut de behöver ta. Detta ställer stora krav på kommunerna och deras planering. Lagstiftningen behöver ge stöd till kommunerna att ha en sådan framförhållning men också ställa krav på kommunerna att de har resurs, inte minst i form av kompetens.

Hållbarhet

Staten ställer idag ett antal uttryckliga krav på ett hållbart samhällsbyggande i både kulturell, social, ekonomisk och ekologisk mening. Detta leder till ökade behov av planering och samordning, dels mellan olika statliga verk och kommunala förvaltningar men också mellan aktörerna i byggande och förvaltning.

Sveriges Arkitekter konstaterar att lagstiftningen (PBL och MB) på ett bra och genomgripande sätt är instrument för att tillvarata och skydda ekologiska miljövärden men att de inte, och särskilt inte Miljöbalken, på motsvarande sätt fungerar för att tillvarata, skydda och utveckla ekonomiska, sociala och kulturella värden. Sveriges Arkitekter anser att det är särskilt viktigt att PBL kommittén i samordningen med Miljöbalkskommittén särskilt värderar lagstiftningen utifrån denna aspekt.

Kvalitet

Ett av utredningens mål är att öka kvaliteten i byggandet. Kvaliteten rör bla hur planeringen ska främja hållbarhet, tillgänglighet, trygghet och mångfald. Behovet av kultur i vid bemärkelse ska också beaktas. Bebyggelsens kulturhistoriska, arkitektoniska och konstnärliga värden ska tas till vara och utvecklas. Miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö ska kunna uppfyllas.

Utredningen ska också beakta Byggherrens arbete med förslag till åtgärder som syftar till att hålla nere byggkostnaderna och höja kvaliteten inom bygg- och anläggningssektorn. Utredningsdirektiven konstaterar att en dåligt fungerande byggsektor med bristande konkurrens och höga byggkostnader drabbar hela samhällsekonomin. En väl fungerande plan- och bygglagstiftning är alltså ett viktigt instrument i samhällsbyggandet och i arbetet med att nå en långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt.

Vilka samhällets kvalitetsmål är ska uttryckas i lagstiftningen – i detta fall vilka kvaliteter som vår fysiska miljö ska uppfylla. Med tanke på byggandets samhällsbetydelse och långsiktighet har samhället anledning att ställa höga krav på byggandet ur alla ovanstående aspekter.

PBL skiljer i huvudsak på ett bra sätt på vilken aktör som har ansvar för vilka kvaliteter. *Kommunen* – långsiktiga mål oavsett brukare/ägare, miljön och förhållandet mellan byggnaden och det som ligger bredvid, fungerande samhällen – service, infrastruktur osv. Kommunen har också en kontrollfunktion. *Byggherren* – kortare mål, som gäller det enskilda objektet, dvs brandskydd, tillgänglighet i byggnaden osv. Kraven uttrycks i BVL. Lagstiftningen bygger på antagandet att byggherren är en aktör som har ett eget långsiktigt intresse för byggnadens/projektets kvaliteter. Idag är det en komplikation att byggherrens rollen oftare än förr tas över av någon i ett försäljningskedje som inte har kompetens och erfarenhet och inte heller har haft inflytande över byggprocessen och de

kvalitetskriterier som där definieras. Detta sker regelmässigt t ex när bostäder byggs för bostadsrätter.

Användaren /brukaren har också kvalitetskrav som inte specificeras och därmed inte regleras i PBL och i mindre utsträckning i BVL och som är en fråga mellan den som köper byggnaden och den som säljer den eller mellan den som beställer och den som utför. Brukare kan ha specifika krav som samhället inte har något intresse av att reglera, färgen på tapeten eller badkaret osv. Brukaren har också kvalitetskrav som kan vara svårare att kontrollera eller definiera och som i viss utsträckning sammanfaller med kraven i BVL– byggnaden ska vara möjlig att underhålla inom rimliga ekonomiska gränser osv. Brister i dessa kvaliteter kan upptäckas efter årtal och generera både onödiga kostnader och olägenheter. Även om PBL och BVL har och kommer att behålla vissa begränsningar när det gäller att reglera denna typ av kvalitetskrav, finns det dock ett samhällsintresse i att skydda brukare som är privatpersoner/konsumenter som inte kan förväntas ha de kunskaper och de ekonomiska resurser som en professionell byggherre förväntas besitta.

Sveriges Arkitekter föreslog i sitt remissyttrande till *Skärpning gubbar* (SOU 2002:115) å propos utredningens förslag att utreda förutsättningarna för en lag med minimiregler för ansvar för byggfel, att ett förslag borde tas fram för att stärka konsumentskyddet.

Konsumenttjänstlagen har skärpts för dem som köper enfamiljshus. Staten bör också undersöka om en skärpning behövs för att skydda dem som köper en nybyggd bostadsrätt. Även om det inte ligger inom PBL-kommitténs uppdrag att föreslå sådana förändringar är det av vikt att gränsdragningen mellan olika aktörers ansvar för olika typer av kvaliteter i byggandet tydliggörs.

Estetiken

PBL anger i kap3 §1 som ett samhällskrav att det som byggs ska ha en yttre form och färg som är estetiskt tilltalande, lämplig för byggnaderna som sådana och som ger en god helhetsverkan. Denna skönhetsparagraf tillkom i samband med att riksdagen antog handlingsprogrammet *Framtidsformer* och syftar till att det i lagtexten ska framgå att estetisk utformning är en viktig faktor vid utformningen av den byggda miljön.

Sveriges Arkitekter anser att det är betydelsefullt att krav på estetik, god helhetsverkan och kulturvärden ställs i lagstiftningen. Det ger ett stöd för att skapa fysiska miljöer med god rumslig organisation och att det vi bygger idag i en framtid också ska ha de kulturella värden som vi tillskriver många av våra historiska miljöer.

Det har visat sig finnas svårigheter i överprövningen av bygglov om kommunen i sin planering inte angett riktlinjer för hur de estetiska värdena ska bedömas. Sveriges Arkitekter antar att just detta problem kan lösas på ett bättre sätt om överprövningen överförs till miljödomstolar med expertis och kompetens att göra estetiska bedömningar grundade på kompetens, utbildning och erfarenhet, som kommittén tidigare har föreslagit.

Estetiska bedömningar ska göras på ett professionellt sätt även i den normala processen. Därför är det viktigt att kommunikationen mellan kommunen, byggherrar och andra aktörer kring de estetiska frågorna sker på ett kompetent sätt för att de berörda ska ha förtroende för de bedömningar som kommunen gör. Dessa frågor har som regel stor betydelse för människors identitet, trivsel och känsla av

inflytande över sin miljö. En del kommuner väljer att i sin detaljplanering ge mycket noggranna instruktioner för hur byggnaderna i ett område ska utformas genom att reglera husens gestalt ända ned till "takfotsutformningen" för att undvika konflikter, bristfälliga lösningar och överprövning. Denna metod är resurskrävande för kommunen och kringsskär byggherrens möjligheter att utforma sin byggnad. Den ger heller ingen garanti för ett bra resultat, utan kan tvärtom leda till en alltför stelbent hantering där byggherrarnas initiativ och ansvarstagande för utformningen hämmas.

Sveriges Arkitekters förslag till mellanplaner (se nedan) skulle kunna vara ett sätt att stärka stödet för en kommunikation och dialog kring estetiska bedömningar och egenskaper. Sveriges Arkitekter anser att en grundförutsättning för en god kommunikation är att kommunen kan tillförsäkra sig att det finns kompetens att hantera dessa frågor både inom den egna organisationen och inom byggherrens organisation.

Länsstyrelsen

Lagstiftningen säger att Länsstyrelsen ska ha en aktiv roll under planeringsprocessen och både komma med facksynpunkter och underlag men också, och inte minst, samordna och göra avvägningar mellan motstående statliga intressen. Denna samordning är mycket betydelsefull och har relevans i PBL frågor. Denna samordning är också relevant när det gäller annan lagstiftning som infrastrukturlagarna och miljöbalken. Det är viktigt att denna roll förtydligas och att den respekteras av andra statliga myndigheter. Det är inte rimligt med den ordning som finns idag att t ex Naturvårdsverket överklagar beslut som Länsstyrelsen har tagit. Länsstyrelsen, liksom kommunen, gör ju en sammanvägning av olika intressen. Det bör övervägas om inte översiktsplanen ska vara bindande för de statliga myndigheterna för att processerna ska effektiviseras.

Regional samverkan

När det gäller den mellankommunala samordningen ställs frågan i kommittéarbetet vilket nationellt intresse det finns för att länsstyrelserna ska samordna kommunernas planering, utom i de fall det finns konflikter eller motstående intressen mellan kommunerna som hanteras i överprövningen.

Kommunerna anser överlag att det är deras intresse att samordna sin planering med sina grannar. Samtidigt överförs allt fler uppgifter från staten till kommunerna som ökar behovet av regional samverkan.

Det är dock ännu mer betydelsefullt att kommunerna själva inser betydelsen av att samordna sin planering sinsemellan. Kommunala förbund av olika slag kan inrättas för olika typer av frågor, inte minst därför att de fysiska gränserna för dessa frågor kan vara olika beroende på typen av projekt, exempelvis infrastrukturprojekt, arbetsmarknadsfrågor, extern etablering av handel, miljöfarlig verksamhet eller naturvårdsintressen. Om exempelvis länsstyrelsens prövning av riksintressen i högre utsträckning kan, på kommunens initiativ, hanteras i en mellankommunal process, kan incitamenten för mellankommunal planering öka.

Översiktlig planering

Boverket har gjort undersökningar av vilken nytta som kommunerna anser att översiktsplanen har i det dagliga arbetet. I Boverkets översyn framgår att den översiktliga planeringen fungerar olika i olika kommuner. Bra eller dåligt kan diskuteras, men kommunerna uppfattar i alla fall nyttan av översiktsplaner på olika sätt. En orsak till detta är förstås att lagstiftningen ger stor frihet till kommunerna

att själva bestämma över omfattningen och innehållet i den översiktliga planeringen, utöver skydd av riksintressen, den byggda miljöns utveckling och bevarande samt mark- och vattenanvändning.

Översiktsplaneringen ska framförallt vara ett kvitto på att kommun och stat är överens. Framförallt när det gäller infrastruktur och skyddsintressen.

Genomgående anser de kommuner som gjort översiktsplaner med ett mer strategiskt innehåll att de är mer användbara och ger ett större stöd för kommande planeringsbeslut. De visioner som en kommun har och som uttrycks i andra beslut eller dokument har nästan alltid konsekvenser för den fysiska miljön och ofta, men inte alltid, kopplas de olika framtidsplaner eller visioner som en kommun har till översiktsplaneringen. Möjligheterna att genomföra kommunens olika visioner kan också begränsas eller underlättas av den fysiska miljön. Den fysiska miljön har därför en strategisk betydelse för samtliga verksamheter i kommunen. Det finns ingenting som idag hindrar att översiktsplaneringen ges en mer strategisk karaktär och innehåller mål om sysselsättnings- näringslivs- befolknings- eller social utveckling. Det finns kommuner som gör så. Den reglerade samrådsprocessen i PBL kan också ge starkare stöd till sådana mål. Att översiktsplaneringen ska belysa sambandet mellan kommunens olika verksamhetsvisioner och den fysiska miljön rumsliga organisation bör därför ges ökat stöd i lagstiftningen. Den stora vinsten med detta är att kommunens samlade visionsarbete då får en tydlig förankring i kommunens faktiska fysiska förutsättningar och får en ökad grad av genomförbarhet.

Begreppen fysisk miljö eller rumslig organisation förekommer inte ens i lagtexten när det gäller översiktsplanen, men skulle enkelt kunna fogas till. Att den fysiska miljöns organisation i kommunen som helhet sker på ett adekvat sätt är ett allmänintresse. Högre krav på rumslig samordning kan också hämta stöd i miljöbalkens krav på hushållning med resurser. På samma sätt skulle ett ersättande av begreppet byggd miljö med fysisk miljö kunna ta stöd i miljöbalkens krav på att se till miljöns helhet.

Mellanplaner

Det har i utredningsarbetet uttryckts behov av sk mellanplaner som ligger mellan översiktsplan och detaljplan. Ofta använder kommunerna fördjupade översiktsplaner eller detaljplaneprogram för att hantera behovet av mellanplaner och kommunövergripande sektorsfrågor. Det finns stora möjligheter för kommunerna att skapa egna planeringsmodeller inom ramen för dagens lagstiftning. Även om sådana informella mellanplaner i praktiken underlättar fortsatta samråd och förankring i den fortsatta planprocessen, så finns det både medborgerliga och näringslivsintressen som talar för att denna plannivå skulle behöva formaliseras.

Ett antal argument finns för att formalisera mellanplaner i lagstiftningen:

1. För att kompensera kortsiktigheten i sk projektplaner (eller frimärksplaner) som detaljplanen i praktiken utvecklats till. Detaljplanen ger inte, på det sätt som den ofta tillämpas, på ett tillfredsställande sätt tillräckligt utrymme för att hantera förhållandet mellan allmänna och enskilda intressen.
2. Mellanplanen skulle kunna minska sakägarkretsen i detaljplaneskedet om tillräcklig förankring och samråd har skett på mellanplanenivå.
3. Hantera mer övergripande kvalitetsfrågor som exempelvis de gemensamma offentliga rummens samband och kvalitet och stadens gestaltning. Översiktsplanen är ett för otympligt verktyg för att hantera dessa kvaliteter samtidigt som detaljplanen kan vara för avgränsad.

4. Ge sektorsfrågor en fördjupad kommunövergripande hantering.

Det finns då behov av två principiellt skilda typer av mellanplaner som bör beskrivas i lagstiftningen. Den ena typen skulle då fungera på motsvarande sätt som detaljplaneprogram används idag som underlag till fortsatt detaljplanering inom ett område i kommunen. Vi väljer att kalla den Strukturplan. Den andra typen skulle motsvara de sektorsvisa och kommunövergripande planerna. De kan vi kalla Tematiska planer.

Tematiska planer ska beskriva hur kommunen tänker hantera kommunomfattande företeelser som exempelvis vindkraftverk, mobilmaster, infrastruktur och liknande ofta med anknytning till Miljöbalksfrågor. Dessa kan vara kommunövergripande och ange vilken målsättning kommunen har och vilka beslut som behöver tas, för att tillåta eller inte tillåta etablering. Dessa bör hanteras på samma sätt och ha samma status som dagens fördjupade översiktsplaner.

Strukturplaner ska kunna användas för att hantera mindre kommundelar och vara inriktade på strukturfrågor i den meningen att kommunen där reglerar rumsförhållanden i större bebyggelseområden och med dessa sammanhörande fysiska strukturer i kommunen. Dessa kan vara grönstråk och parker, kommunikationsstråk eller visuella stråk och siktlinjer genom staden, hur staden ska närma sig vattnet eller naturområden, hur landmärken ska hanteras osv. Företeelser som är svåra att hantera i översiktsplanen och som det inte går att på ett övergripande sätt hantera i detaljplaner, eftersom de inte ska göras större än vad som behövs för en väntad exploatering inom en begränsad tidsrymd. Strukturplaner ska också kunna hantera hur arkitektoniska och/eller kulturhistoriska värden ska utvecklas och/eller bevaras inom en viss del av kommunen. I Strukturplanen skulle också en avvägning mellan de enskilda och allmänna intressen som berör de gemensamma fysiska miljöns kvalitet kunna fastslås. Sakägarkretsen skulle då inte vara lika hårt knuten till fastighetsägande som i detaljplanen, utan i högre utsträckning kunna omfatta företrädare för mer allmänna intressen i kommunen.

Strukturplanen ska kunna användas för att begränsa och förenkla samrådsprocesserna och talanderätten i det fortsatta planeringsarbetet. En förutsättning för detta är dock att Strukturplanen, får en mer bindande karaktär kanske liknande dagens detaljplaneprogram.

Områdesbestämmelser

Ett problem som ofta beskrivs är att detaljplaner inte fungerar i existerande områden där det sker en successiv förändring. Det blir lätt ett lapptäcke av olika småplaner och det händer lätt att olika fastighetsägare behandlas olika. Områdesbestämmelser med relativt enkla "förhållningsregler" skulle kunna fungera bra i sådana områden. Det finns ofta vissa karaktärsdrag som är helt avgörande för ett områdets uttryck och funktion. I områdesbestämmelser kan kommunen beskriva de kvaliteter och förhållanden som absolut inte får förfaras, t ex färger, hur och om tillbyggnader får göras och i vilken omfattning, tomters storlek, staket/häckar osv. Områdesbestämmelserna bör då kunna ge anvisning om vilka förändringar som kräver bygglov och vilka ställningstaganden som kommer att tas i bygglovet.

PBL är idag formulerad så att områdesbestämmelserna antas hantera fritidsområden eller kanske till och med mindre värdefulla bebyggelser. Med en mindre förändring i lagen skulle områdesbestämmelserna i större utsträckning kunna användas även för existerande tätbebyggda områden där det sker successiva förändringar som leder till

många små planärenden. Områdesbestämmelser ska då också kunna ersätta existerande detaljplaner om de är mer ändamålsenliga.

Tillsyn och kontroll

Sveriges Arkitekter skrev i sitt remissyttrande till *Skärpning gubbar*:

”Sveriges Arkitekter anser att kompetenskrav bör redovisas och avkrävas dem som deltar i fastighetsutveckling, projektering och byggande. Uppställda kompetenskrav bör kopplas till ansvar och mandat att utverka inflytande i byggprocessen.”

Sveriges Arkitekter anser att det är rimligt att ansvarsfrågan i princip fördelas på det sätt som PBL beskriver, men att det kontroll- och tillsynssystem som idag finns inte är effektivt och inte nödvändigtvis borgar för att målen uppfylls inom rimliga ekonomiska gränser.

Idag ska byggherren i en bygganmälan senast tre veckor före byggstart redovisa hur samhällskraven i BVL kommer att uppfyllas och framförallt vilken organisation som man kommer att använda sig av för att kontrollera detta. De flesta aktörer är eniga om att denna tidpunkt infaller sent i processen, eftersom radikala förändringar då i högsta grad är kostnadsdrivande och/eller leder till sämre lösningar. Kommunen kan inte heller ingripa mot ens uppenbara brister när det gäller samhällskraven i bygglovet i dagens system.

Redan i projekteringsfasen fastställs de flesta kvaliteter som en byggnad eller ett byggnadskomplex kommer att besitta. Sammanvägningar mellan olika krav görs också i projekteringen eftersom den inriktas på att hitta konkreta utformnings- och gestaltungs-lösningar som svarar till dessa krav, t ex varsamhet och tillgänglighet, brandskydd och rumsorganisation eller konstruktion och funktionalitet. Eftersom en del kvalitetskrav är svårare att mäta än andra och eftersom de olika delkraven måste sammanvägas till en fungerande rumslig helhet, bygger ofta lösningen även på bedömningar och avvägningar som är unika för varje projekt och inte kan sammanfattas i en enkel mättnorm. Det är byggherrens ansvar att göra dessa sammanvägningar, men samhället har ansvar för att kontrollera att dessa sammanvägningar görs på ett rimligt vis.

Sveriges Arkitekter anser därför att byggherren ska redovisa sin kompetens och organisation samt hur avgörande samhällskrav avses lösas betydligt tidigare i processen, förslagsvis i samband med bygglovhanteringen.

Sveriges Arkitekter anser också att byggherren inom sin organisation måste utse en projekteringsansvarig, på motsvarande sätt som dagens kvalitetsansvariga, som har ansvar för att projektet samordnas och löses på ett sådant sätt att samhällskraven uppfylls. Denna person bör uppfylla vissa kompetenskrav, t ex kunskap om lagstiftningen, men också arkitektens kompetens att sammanväga och samordna de olika samhällskraven i en konkret utformning. Denna kompetens bör kunna bevisas genom exempelvis en certifiering på motsvarande sätt som kvalitetsansvariga idag visar sin kompetens. Först då skulle det nuvarande systemet möjligen kunna fungera.

Av betydelse för de kvalitetsansvarigas roll, liksom det skulle vara för de projekteringsansvarigas (som i detta förslag kan vara samma person), är att dessa roller tillmäts betydelse och att de har möjlighet att utöva sina uppgifter med integritet och förtroende. Att dessa personer verkligen har den kompetens som rollerna förutsätter har avgörande betydelse för systemets funktion och trovärdighet. Därför bör tex inte kommunerna ha möjlighet att som idag godkänna

personer för dessa roller som inte kan bevisa sin kompetens. Möjligheten för kommunen att godkänna personer utan certifikat i dagens lagstiftning bör helt tas bort eller endast kunna användas i de fall personen på annat sätt kan visa att han eller hon har samma kompetens som en certifierad person. Det finns exempel på byggherrar utan någon som helst erfarenhet av byggverksamhet som godkänts som kvalitetsansvariga. Den kvalitetsansvarige ska också vara byggherrens ombud och stå helt fri från utförarens organisation. Även detta bör tydliggöras i lagstiftningen. Med denna modell bör det bli möjligt att betydligt tidigare i processen kunna rätta till fel till rimliga kostnader för byggherren.

Men ett kontrollsystem är verkningslöst om det inte finns sanktioner att ta till, då systemet faktiskt fallerar. Dagens system där slutbeviset har begränsad betydelse som säkerhet för t ex långivning eller försäkringsskydd, behöver skärpas. Dagens möjlighet att döma ut användningsförbud är förvisso verkningsfullt, men kan inte utdömas annat i extrema fall på grund av regeln att skadan ska stå i proportion till kostnaden. Detta är sällan fallet tex med tillgänglighetskraven och meningslöst vad gäller varsamhetskraven.

Sammanfattningsvis syftar de synpunkter som Sveriges Arkitekter här framför till att effektivisera plan- och byggprocesserna genom att öka möjligheterna att lägga beslut tidigare i processen för att skapa en större trygghet för aktörerna i byggprocessen utan att minska kommuninnevånarnas deltagande i processen. Sveriges Arkitekter syftar också till att stärka kompetensen i plan- och byggprocessen genom att öka möjligheterna för samhället att ställa krav på byggandets aktörer.

Sveriges Arkitekter

Katarina Nilsson
Arkitekt SAR/MSA
Ansvarig för arkitektur- och professionsfrågor